

בנק ישראל

הפיקוח על הבנקים
אגף מדיניות והסדרה

ירושלים, ד' באדר תש"ע

18 בפברואר 2010

חוזר מס' ח-06 - 2260

לכבוד

התאגידים הבנקאיים וחברות כרטיסי אשראי

הנדון: מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי
(הוראות הדיווח לציבור)

מבוא

1. ביום 31.12.2007 פורסם חוזר מס' ח-06-2220 בדבר מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי (להלן – החוזר), אשר התאים את הוראות הדיווח לציבור בנושאים אלה לכללי החשבונאות המיושמים על ידי תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בארה"ב (להלן – ההוראות החדשות). תחילת ההוראות החדשות נקבעה ליום 1.1.2010.
2. במענה לפניות שנתקבלו ועל מנת לוודא ישום מלא ונאות, החלטנו כי:
 - 2.1 מועד התחילה של ההוראות החדשות יהיה מיום 1.1.2011;
 - 2.2 תאגידים בנקאיים וחכ"א יכללו בדוחות הכספיים ליום 31.12.2010 ביאור פרופורמה המתייחס להשפעת ההוראות החדשות על סעיפים מאזניים עיקריים, במידה והוראות אלו היו מיושמות ביום 31.12.2010.
3. בנוסף, במסגרת יישום ההוראות החדשות נוצר צורך להבהיר את אופן היישום של הדרישות לקביעת הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי, ולהתאים את הוראות הדיווח לציבור לתיקונים שנכללו בחוזר מס' ח-06-2259 מיום 18.2.2010.
4. לאחר התייעצות עם ועדת הקשר של לשכת רואי חשבון בישראל עם המפקח על הבנקים ובוועדה המייעצת בעניינים הנוגעים לעסקי בנקאות תיקנתי את הוראות הדיווח לציבור כמפורט להלן.

תיקונים להוראות הדיווח לציבור

מועד התחילה של ההוראות החדשות והוראות המעבר המתייחסות

5. תוקנו הוראות המעבר לשנים 2010 ו-2011. בהתאם לתיקונים אלו:
 - 5.1 הובהר כי מועד התחילה של ההוראות החדשות יהיה ביום 1.1.2011;
 - 5.2 הוסדרו דרישות הגילוי בדוחות הרבעוניים בשנת 2010, כמפורט בהוראה;
 - 5.3 נכללה דרישה כי תאגידים בנקאיים וחכ"א יכללו בדוחות הכספיים ליום 31.12.2010 בביאור מספר 2 לדוחות הכספיים ביאור פרופורמה המתייחס להשפעת ההוראות החדשות על סעיפים מאזניים עיקריים בדוחות המאוחדים ליום 31.12.2010, במידה והוראות אלו היו מיושמות ביום זה, במתכונת המפורטת בהוראות המעבר (להלן – ביאור הפרופורמה).

5.4. נכללה דרישה כי תאגידים בנקאיים וחכ"א יכללו בדוח הדירקטוריון לתקופה שהסתיימה ביום 31.12.2010 דיון בהשפעת ההוראות החדשות על סעיפים מאזניים עיקריים בדוחות המאוחדים ליום 31.12.2010 ועל איכות האשראי, במידה והוראות אלו היו מיושמות ביום זה, כמפורט בהוראות המעבר. בנוסף, הובהר כי בכל מקום בו בדוח הדירקטוריון נכלל דיון או ניתנה התייחסות ליתרות ליום 31.12.2010 אשר אמורות להיות מושפעות מההוראות החדשות, על הדיון או ההתייחסות להתייחס גם לנתוני הפרופורמה הרלבנטיים.

5.5. בנוסף, הובהר הגילוי שינתן בדוחות ליום 31.3.2011 על ההשפעה של האימוץ לראשונה של ההוראות החדשות, לרבות מתכונת על דוח על השינויים בהון העצמי ועל התנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.3.2011.

דברי הסבר

6. לאור ההשפעה המהותית על הדוחות הכספיים בעת יישום לראשונה של ההוראות החדשות ביום 1.1.2011, ולאור החשיבות של התאמת הוראות הדיווח לציבור לכללים המקובלים בארה"ב למדידה וגילוי של סיכוני אשראי של תאגידים בנקאיים וחכ"א מוקדם ככל הניתן, מצאנו לנכון לכלול כבר בדוח ליום 31.12.2010 מידע המתייחס להשפעת יישום ההוראות החדשות על נתונים מאזניים עיקריים. הכללת דוח הפרופורמה תאפשר למשתמשים בדוחות הכספיים לנתח את היחסים הפיננסיים בהתאם להגדרות המקובלות בארה"ב כבר בסוף שנת 2010. אנו מצפים כי איכות הנתונים שיכללו בביאור הפרופורמה תהיה באותה האיכות של הנתונים שנכללים במאזן ליום 31.12.2010.

הוראת שעה בנושא הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בשנים 2011-2012

7. נוספה הוראת שעה בדבר "הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בשנים 2011 – 2012".
8. תוקנו ההתייחסויות בהוראות הדיווח לציבור ובמתכונת הביאורים להפרשה כללית, נוספת ומיוחדת לחובות מסופקים:
- 8.1. נמחקו ההתייחסויות להפרשה כללית נוספת ומיוחדת לחובות מסופקים;
- 8.2. במקום הביטוי "הפרשה ספציפית להפסדי אשראי", נכלל הביטוי "הפרשה להפסדי אשראי".

רקע ודברי הסבר

9. בסעיף 2.ב29. בהוראות החדשות (עמ' 63-698A) נקבע, בין היתר, שבגין קבוצות של חובות קטנים ובגין חובות אשר נבדקו פרטנית לפי סעיף 29א ונמצא שהם אינם פגומים נדרש לחשב הפרשה קבוצתית בהתאם לכללים שנקבעו בתקן חשבונאות ארה"ב מספר 5 (להלן – הפרשה הקבוצתית).

10. בנוסף, בחוזר צויין כי:

10.1. "בהוראה לא נידונו ההוראות הקיימות לגבי קביעת הפרשה הכללית, הנוספת והמיוחדת לחובות מסופקים, ונקבע שההפרשה להפסדי אשראי תכלול גם את ההפרשות הנ"ל.

10.2. בכוונתנו לדון בעתיד בנושא זה".

11. ההוראות החדשות מחייבות שינויים משמעותיים בתהליכי ניהול האשראי, ובפרט בתהליכי איתור, דירוג וסיווג של חובות, ומחייבות תאגידים בנקאיים לאסוף מידע משמעותי לגבי גורמים

שחייבים להילקח בחשבון בעת קביעת ההפרשה להפסדי אשראי, אשר לא ברור האם נאסף עד למועד המעבר במידה מספקת, שתאפשר לתאגידים בנקאיים לקבוע את ההפרשה להפסדי אשראי ביום המעבר (1.1.2011) ובתקופת המעבר (עד סוף שנת 2012) בהתאם להוראותינו. בנוסף, התאגידים הבנקאיים נמצאים במהלכם של שינויים משמעותיים באותם תהליכים, בין היתר כתוצאה מהיערכותם ליישום הגישות המתקדמות והנדבך השני של באזל 2.

12. לאור האמור, וכדי לסייע ליצור מידה מסוימת של עקביות ביישום לראשונה של ההוראות החדשות, תוך שמירה על הכללים שנקבעו בארה"ב לקביעת הפרשות להפסדי אשראי, נוצר צורך בקביעת הוראת שעה לתקופת המעבר, שתבהיר כיצד ראוי ליישם את ההוראות החדשות כדי לקבוע את ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין סעיף אשראי לציבור בנסיבות אלו, וכיצד יש לטפל בהפרשה הכללית, הנוספת והמיוחדת לחובות מסופקים בהתאם להוראות החדשות בתקופת המעבר.

13. בהכנת הוראת שעה זו, נעזרנו בצוות עבודה משותף עם נציגי התאגידים הבנקאיים ועם נציגי רואי החשבון המבקרים של התאגידים הבנקאיים. אנו מודים לצוות העבודה על תרומתו הרבה.

התאמה כתוצאה מתיקון הוראה 325

14. מפורטים להלן התיקונים להוראות הדיווח לציבור הדרושים כדי להתאימן לתיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 325 בדבר ניהול מסגרות אשראי בחשבונות עובר ושב (ראה חוזר ח-06-2258 מיום 28.1.2010):

- 14.1. נמחק סעיף ו. 1) בהגדרת "חוב בפיגור" בעמוד 698A-42;
- 14.2. נמחק סעיף קטן 4.ב.29 (א.4.1) בעמוד 698A-63;
- 14.3. נמחק סעיף קטן 1.30 (ד.2) בעמוד 698A-69;
- 14.4. נמחק סעיף 1.30 (ה.1) בעמוד 698A-69;
- 14.5. נמחקה ההפניה לסעיף 30 ג. שנכללה בסעיף 2.30 בעמוד 698A-71;
- 14.6. נמחק סעיף 30 ג. – "חובות בחשבון חח"ד ועו"ש" בעמוד 698A-75;
- 14.7. לאור ביטולו של סעיף 30 ג. תוקנו ההפניות שנכללו בסעיפים:
 - 14.7.1. 2א.47 בעמוד 698A-80;
 - 14.7.2. 66 ד בעמוד 698A-89.

תיקונים נוספים להוראותינו

15. במועד מאוחר יותר:
 - 15.1. נשקול להתאים את הטיפול בהפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בחישוב יחס הון מזערי לטיפול המקובל בעולם;
 - 15.2. נעדכן את הוראות הדיווח לפיקוח על הבנקים כך שיתאימו להוראות החדשות;
 - 15.3. נעדכן את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בדבר "טיפול בחובות בעייתיים" והוראות ניהול בנקאי תקין נוספות, אשר עדכון מתחייב לאור יישום ההוראות החדשות.
16. בהוראה זו תוקנו כל העמודים בהוראת שעה 698A כדי להבהיר שהיא חלה מיום 1.1.2011 ואילך. עם זאת, הוראת השעה לא תוקנה כדי לשקף את השינויים שחלו בהוראות הדיווח לציבור מיום 31.12.07 ועד למועד פרסום הוראה זו. תיקונים טכניים אלו יבוצעו לאחר יום 1.1.2011, בעת שילוב הוראת השעה בחלקים הרלוונטיים בהוראות הדיווח לציבור.

תחילה

17. הוראה זו, על כל חלקיה, תחול מיום 1.1.2011 ואילך. הוראת השעה שצוינה בסעיף 7 לעיל תפסיק לחול מיום 1.1.2013 ואילך.

18. תאגיד בנקאי או חכ"א המתקשה ביישום הוראה זו יפנה למר עידו גליל, מנהל יחידת דיווח כספי, לקבלת הנחיות ספציפיות.

עדכון קבצים

19. מצורפים בזה דפי עדכון לקובץ הוראות הדיווח לציבור. להלן הוראות העדכון :

<u>להכניס עמוד</u>	<u>להוציא עמוד</u>
---	(10/09) [1] 679-5
(2/10) [1] 670-1-8	---
(2/10) [2] 671-1-3	(12/09) [1] 671-1-3
(2/10) [1] 671-4-6	---
(2/10) [2] 698A-1-217	(12/07) [1] 698A-1-217
(2/10) [1] 698A-218-227	---
(2/10) [1] 699-63	---

בכבוד רב,

רוני חזקיהו
המפקח על הבנקים